

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

1040 София, ул. „15 ноември” № 1 (+359 2 979 5 333) <http://www.bas.bg>

УТВЪРЖДАВАМ:

ЧЛ.-КОР. ЕВЕЛИНА СЛАВЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ

ПРОТОКОЛ № 13

от редовно заседание на Управителния съвет на БАН,

което се проведе на 18 май, 2026 г., понеделник, от 9:00 ч.

Присъстват: чл.-кор. Евелина Славчева, чл.-кор. Евдокия Пашева, проф. Емануел Мутафов, проф. Щелиян Щерионов, зам.-председатели на БАН, научните секретари на БАН: проф. Иван Георгиев, проф. Маргарита Попова, проф. Галя Станева, доц. Ина Анева, проф. Лилия Ангелова, доц. Марио Иванов, доц. Мариана Тиен; членовете на УС на БАН: чл.-кор. Николай Недялков, проф. Диана Рабаджиева, проф. Маргарита Георгиева, проф. Мариана Цибранска-Костова, проф. Даниел Данчев, чл.-кор. Кристилина Стойкова, проф. Сия Лозанова, проф. Елена Разказова-Велкова, проф. Вера Маринова; доц. Кремена Стефанова участва онлайн през платформата Zoom.

Акад. Иван Юхновски, акад. Никола Съботинов и доц. Николай Гутев от ИЯИЯЕ взеха участие в заседанието по първа точка от дневния ред.

ДНЕВЕН РЕД:

1. Изслушване на директора на ИЯИЯЕ относно съхранението и бъдещата експлоатация на високотехнологична циклотронна апаратура, доставена на ИЯИЯЕ на 12 януари 2016 г., предназначена за Националния циклотронен център.
2. Сключване на нов едногодишен договор за почистване и хигиенизиране на сградата на БАН – Администрация.
3. Разглеждане на сигнал от доц. Валентина Николова от ИМСТ с ЦХА.
4. Предложение за оптимизиране на работния процес в БАН – А.
5. Разглеждане на Правилник за дейността на Националната академична мрежа на БАН.

т. Разни

Председателят на БАН чл.-кор. Евелина Славчева откри заседанието и направи запитване дали има предложения за допълване или изменение на предварително изпратения дневен ред. Чл.-кор. Даниела Йорданова направи предложение за разглеждане в т. Разни на начина на отчитане на книгата „География на България“, в два тома, във връзка с определяне на точки по Компонент 2 от бюджета.

Допълненият дневен ред беше приет с 21 гласа „ЗА“, 0 гласа „ПРОТИВ“, 0 гласа „ВЪЗДЪРЖАЛ СЕ“.

Чл.-кор. Евелина Славчева попита дали по точка първа Управителният съвет ще допусне участието на акад. Никола Съботинов и акад. Иван Юхновски.

Предложението беше прието с 21 гласа „ЗА“, 0 гласа „ПРОТИВ“, 0 гласа „ВЪЗДЪРЖАЛ СЕ“.

Беше направено предложение в заседанието да вземе участие и доц. Николай Гутев от ИЯИЯЕ.

Предложението доц. Николай Гутев да присъства на заседанието беше прието с 21 гласа „ЗА“, 0 гласа „ПРОТИВ“ и 0 гласа „ВЪЗДЪРЖАЛ СЕ“.

По точка първа: Изслушване на директора на ИЯИЯЕ относно съхранението и бъдещата експлоатация на високотехнологична циклотронна апаратура, доставена на ИЯИЯЕ на 12 януари 2016 г., предназначена за Националния циклотронен център.

Думата за изложение по темата за етапите на развитие на проекта за Националния циклотронен център беше дадена на проф. Тонев. Той представи в детайли и с конкретна фактология развитието през годините и настоящата ситуация с проекта за Националния циклотронен център. Проф. Димитър Тонев информира членовете на съвета, че:

- Циклотронът от 2016 г. е собственост на Института за ядрени изследвания и ядрена енергетика (ИЯИЯЕ) и не може да се инсталира в болница или на друго място.
- ИЯИЯЕ от началото на 2017 г. е получил виза за проектиране от главния архитект на София; след одобрение от проектант и е съгласувана от доставчици за комунални услуги (водоснабдяване, отвеждане на отпадъчни води, електроснабдяване); изготвено е мотивирано предложение за включване в ПУП; осигурени за изходни данни за наличната инфраструктура; направени са сондажи, огледи и проучвания на място, извадка от кадастралната карта; налице е нотариален акт за право на строеж и е оповестено инвестиционно намерение към Столична община; получено е становище от РИОСВ, че строежът не противоречи с изискванията.
- Изработването на инвестиционен проект е възложено на външен изпълнител „Сиела норма“ АД, но изпълнителят не е приложил необходимите мерки за изпълнение на работата с необходимото качеството, поради което договорът с изпълнителя е прекратен и ИЯИЯЕ е завел дело за изплащане на неустойка.
- До приключване на делото, възложителят в лицето на директора на ИЯИЯЕ не е обявявал нова обществена поръчка за възлагане на проектирането, тъй като при негативен изход от делото институтът би могъл се да се окаже в рскова ситуация, т.е. да има сключени два договора с един и същ предмет.

- На 15.03. 2023 г. „Сиела норма“ е осъдена да изплати обезщетение на ИЯИЯЕ. В съдебното решение се подчертават законосъобразните действие на ИЯИЯЕ, в законоустановения срок изпълнителят обжалва решението на съда.
- Делото продължава до месец май 2026 г., когато ИЯИЯЕ и „Сиела норма“ АД подписват Споразумение, с което „Сиела норма“ се отказва от иска си и заплаща на ИЯИЯЕ неустойката и дължимите такси.
- В момента дейностите по изграждане на центъра продължават, подготвя се нова обществена поръчка за проектиране на циклотронния център; договорена е също методическа подкрепа от Международната ядрена агенция.

Въпроси към проф. Димитър Тонев бяха зададени от проф. Д. Данчев, проф. Е. Мутафов, проф. В. Маринова, проф. М. Попова, доц. И. Анева, проф. Рабаджиева.

Чл.-кор. Евелина Славчева съобщи, че е назначила комисия за установяване дали доставеният циклотрон се съхранява при подходящи условия и има ли поражения по апаратурата. В комисията са включени и външни експерти. Управителният съвет ще бъде информиран за становището на комисията след приключване на нейната работа.

На въпроса дали ИЯИЯЕ разполага с необходимия научен потенциал за работа с циклотрона, проф. Тонев поясни, че в института има група от учени и специалисти с необходимата експертиза, която касае ускорителя и лъчезащитата. Групата е попълнена с млади изследователи в областта на циклотронната физика. Специалистите на ИЯИЯЕ оказват подкрепа на болниците, където има скенери от по-нисък клас.

Проф. Тонев потвърди, че екипът е достатъчно компетентен и са решени да изпълнят проекта. Той отбеляза, че в ИЯИЯЕ се занимават с изследвания и обучение, което ще е от полза на цялата страна.

На въпрос относно времевия интервал проф. Тонев каза, че с помощта на държавата би могло да се очаква до 4 години инфраструктурата да заработи като изследователски център.

Относно остаряването на апаратурата, проф. Тонев отговори, че доставеният циклотрон е с характеристики, които надвишават тези, доставени на по-късен етап от някои болници в страната. Моделът на циклотрона на ИЯИЯЕ продължава да бъде сред водещите и е оборудване на световно ниво.

Акад. Иван Юхновски взе думата за изказване. Той каза, че е водил разговор с акад. Ревалски, когато започва забавянето на реализацията на проекта за Циклотронен център, с предложение редовно да се наблюдава и проверява развитието на проекта. Не е информиран дали е направена проверка и дали е осъществен контрол през годините. Той сподели пред съвета своята тревога, на базата на събрани от него публикации от пресата/интернет, някои от които според него са компетентно написани, че този циклотрон, на цена 5 млн. долара, осигурени от държавата и с дарения от САЩ, се съхранява в склад, който не е подходящ за това - горещ през лятото, студен през зимата. Даде пример с Циклотрона в частна болница в град Панагюрище, който е с претенции да задоволи нуждите на страните от Балканския полуостров и че неговата сграда е построена за 10 месеца. Акад. Юхновски допълни, че до него е достигнала информация, че в двора на Онкологичната болница в София е направена първа копка за нов циклотрон.

Акад. Юхновски заяви, че забавянето на изграждането на инфраструктурата поради не обявяване на нова поръчка е по вина на ИЯИЯЕ, който е завел дело за неустойки за 77 хил. лева. Той посочи, че са загубени 5 години в безсмислени съдебни дела за около 90 хил. евро неустойка, получени наскоро и предположи, че преките загуби досега са на стойност около 25 млн. евро,

Проф. Тонев отговори, че цитираните статии са несъстоятелни, а като страна по договора и като възложител, който използва публични средства, той е бил длъжен да поиска неустойките съгласно договора.

Изказване направи и акад. Съботинов, който сподели, че е свидетел на всички събития и е в течение на дейността по проекта. Каза, че е удовлетворен от направеното представяне от проф. Тонев с конкретни факти, с които оборва писанията, които се разпространяват в медиите. Акад. Съботинов каза, че проф. Тонев е изправил на крака ИЯИЯЕ, когато институтът е бил в сериозна криза. Той допълни, че този циклотрон е закупен благодарение на добрите взаимоотношения със САЩ. Особено важно е циклотронът да заработи с подкрепа от страна на държавата и Академията. След като делото е спечелено може да се продължи работата по същество.

Доц. Гудев поиска думата и поясни, че никой друг циклотрон в България няма да се ползва за изследователска дейност.

Чл.-кор. Славчева благодари на проф. Тонев за изложението му и на гостите за участието им в заседанието, след което те напуснаха залата.

Членовете на Управителният съвет на БАН продължиха заседанието с дискусия.

Чл.-кор. Пашева предложи два пъти в годината да има изслушване на проф. Тонев за напредъка на проекта.

Проф. Мутафов подкрепи предложението и изказа мнение, че циклотронът не трябва да е само за изследователски цели. Циклотронът е проект със социално значение, става дума за човешкото здраве. Изотопите са жизнено необходими за онкоболните хора и ние трябва да подсигуририм своевременното пускане в експлоатация на циклотрона.

Проф. Данчев каза, че съществуваме в конкурентна среда, и подкрепи предложението проф. Тонев да бъде изслушван регулярно, за да може УС освен да наблюдава изпълнението на проекта, но и да оказва помощ.

Чл.-кор. Славчева изказа мнение, че изграждането на такава голяма и технологична инфраструктура е свързано с много инстанции, нужни са множество документи. ИЯИЯЕ е успял да ги набави. Необходимо е обаче, да се подобри комуникацията между институтите и Ръководството на БАН, за да се предотврати ескалиране на възникнали проблеми. Фактът, че звената на Академията имат юридическата самостоятелност, не означава, че те сами трябва да решават всичко. Нужно е да се следи за стриктно спазване на Българското законодателство и Устава на БАН. Не бива да се създават предпоставки за понижаване имиджа на БАН като институция.

Дискусията по тази точка беше прекратена и членовете на съвета се обединиха около следните заключения:

Управителният съвет изразява благодарност към академик Иван Юхновски за инициативата и за насочване на вниманието към проблемите на проекта „Национален циклотронен център“.

Членовете на Управителния съвет изразяват безпокойство и необходимост от пряко наблюдение на изпълнението на проекта.

Управителният съвет задължава проф. Димитър Тонев на всеки шест месеца да информира Управителния съвет за текущото състояние и напредъка на проекта за изграждане на Национален циклотронен център.

По точка втора: Сключване на нов едногодишен договор за почистване и хигиенизиране на сградата на БАН – Администрация.

Управителният съвет взе решение с 21 гласа „ЗА“, 0 гласа „ПРОТИВ“, 0 гласа „ВЪЗДЪРЖАЛ СЕ“:

Одобрява сключване на нов договор с фирма „Феникс Клийн България“ ЕООД за срок от една година и месечно плащане в размер на 2 100,00 евро без ДДС за почистване на сградата на БАН, гр. София, ул. „15 ноември“ №1.

Служители на отдел „Поддръжка и транспорт“ да предприемат действия за изпълнение. В договора са включени следните дейности:

- ❖ Прахосмукиране, измиване и ароматизиране на твърди и меки подови настилки;
- ❖ Влажно почистване на прах от офис оборудване и офис обзавеждане;
- ❖ Събиране и изхвърляне на отпадъци, в това число и събиране на сметта от кошчетата в чували и изхвърлянето им на определеното за тази цел място;
- ❖ Почистване на врати, первази, контакти, ключове, осветителни тела;
- ❖ Почистване, ароматизиране, дезинфекция на санитарни възли, зареждане на санитарните възли с консумативи;
- ❖ Почистване на тераси и парапети (ежедневно)
- ❖ Отстраняване на образували се паяжини.

По точка трета: Разглеждане на сигнал на доц. Валентина Николова от ИМСТ с ЦХА.

Докладва проф. Попова. В изпратените до БАН и в частност на вниманието на Управителния съвет писма доц. Николова изразява несъгласие, че срокът на нейното трудовото правоотношение с института не е бил продължен след навършване на пенсионна възраст. Нейният доклад е разгледан от Научния съвет на ИМСТ с ЦХА и е взето решение трудовият ѝ договор да не бъде продължен. Доц. В. Николова е изпратила сигнала с копие до Комисията за Академична етика към Общото събрание на БАН и до Комисията за защита от дискриминация.

Доц. Банов взе думата за изказване. Според него проблемът е генерален, нарушение няма от гледа точка на дискриминация. НС е трябвало да отклони разглеждането на случая на основание на Устава на БАН. При този казус сезирането на Управителния съвет не е необходимо, възниква правото на работодателя да прекрати трудовия договор.

Управителният съвет взе решение с 21 гласа „ЗА“, 0 гласа „ПРОТИВ“, 0 гласа „ВЪЗДЪРЖАЛ СЕ“:

1. Решението на Научния съвет на ИМСТЦХА-БАН да не се продължат трудовите правоотношения на доц. Николова с института след навършване на 65 год. взето на редовно заседание, проведено на 19.01.2026 г., не противоречи на Устава на БАН, поради което не следва да се приложи чл. 24., ал. 1, т. 10 на Устава на БАН.
2. Предприетите от ИМСТЦХА-БАН действия по провеждане на нов избор на ръководители на секции съответстват на изискванията на чл. 46, ал. 2 от Устава на БАН. В случай на избор на ръководители, неотговарящи на изискванията, УС ще предприеме действия по компетентност.
3. Становището на УС да бъде предоставено на Комисията за академична етика към ОС на БАН.

По точка четвърта: Предложение за оптимизиране на работния процес в БАН – Администрация.

Управителният съвет взе решение с 21 гласа „ЗА“, 0 гласа „ПРОТИВ“, 0 гласа „ВЪЗДЪРЖАЛ СЕ“:

Към Общоакадемична администрация, считано от 01.06.2026 г. да се създаде нов отдел „Обществени поръчки“ с 4 щатни бройки, както следва:

1 щатна бройка за началник отдел, 2 щатни бройки за експерт, обществени поръчки и 1 щатна бройка за главен експерт, на която е назначен г-н Ивайло Петров.

Щатните бройки за новосъздадения отдел да се осигурят, както следва: 2 щатни бройки от отдел „Управление на собствеността“ група „Обществени поръчки и ремонти“ и 2 щатни бройки от резерва на БАН с фонд работна заплата.

В Общоакадемична администрация, в отдел „Управление на собствеността“ да се направи промяна на името на група „Обществени поръчки и ремонти“ в група „Инвестиционна дейност, поддръжка и ремонт на сграден фонд и инфраструктура“.

По точка пета: Разглеждане на Правилник за дейността на Националната академична мрежа на БАН.

Управителният съвет взе решение с 21 гласа „ЗА“, 0 гласа „ПРОТИВ“, 0 гласа „ВЪЗДЪРЖАЛ СЕ“:

1. Приема предложения Проект на Правилник за дейността на Националната академична мрежа на БАН.
2. Насочва проекта на Правилника за разглеждане в Общото събрание на БАН.

т. Разни

Предложение за разглеждане на предложение за еднократно признаване на по 20 точки за К2 на всеки институт, допринесъл в подготовката и издаването на двата тома на „География на България“.

На всеки от институтите НИГГГ, ИИКАВ, ГИ и ИО, участващи в издаването на том 1 на „География на България“ (Физическа география. Геоинформационни технологии) и НИГГГ за том 2 (Икономическа и социална география. Регионална география) да бъдат признати по 20 точки (за 1 брой научна монография – по 8 т. за монография + 12 бонус точки за монографии, издадени от реномирани международни издателства).

Чл.-кор. Пашева даде сведение на членовете на УС за предадения към МОН отчет на „Млади учени и постдокторанти - 2“. Тя посочи, че е поискана допълнителна информация от 45 звена, само 6 са направили отчетите както трябва.

С това Дневният ред беше изчерпан и чл.-кор. Славчева закри заседанието на УС.

Проф. Нели Косева

Главен научен секретар